

ȘCOLI CURATE

Cum combatem
captura statului
în învățământul
preuniversitar?

Ghidul monitorilor pentru buna guvernare a școlilor
și liceelor din România

www.scolicurate.ro

CUPRINS

-
- 4 1. Introducere: ce ne propunem
 - 5 2. Ce este captura statului în educație?
 - 6 3. Legislația relevantă pentru buna guvernare a școlilor și liceelor
 - 7 4. Buna guvernare a școlilor și liceelor
 - 4.1. Cum funcționează școlile în România - cine și cum decide
 - 4.2. Cum este finanțată o școală?
 - 15 5. Buna guvernare a școlilor. Ce obligații are școala?
Ce obligații au alte instituții?
 - 17 6. Participarea în buna guvernare a școlilor.
 - 6.1. Ce poți face dacă ești elev:
 - 6.2. Ce poți face dacă ești părinte:
 - 6.3. Ce poți face dacă ești profesor:
 - 21 7. Ce fel de informații pot fi solicitate de la o unitate de învățământ?
 - 25 8. Exemple de bună practică în buna guvernare din învățământ.

1 INTRODUCERE: CE NE PROPUNEM

Școli Curate – Captura statului în învățământul preuniversitar

este proiectul prin care lansăm în România un nou mod de a combate corupția în ceea ce privește alocarea, accesarea și cheltuirea resurselor publice în învățământul preuniversitar. Concret, prin campania noastră vrem să punem umărul la modernizarea educației printr-o finanțare transparentă și adecvată a școlilor și liceelor din întreaga țară.

Cum?

Consolidând capacitatea voastră, a grupurilor de activiști locali și a consumatorilor locali de servicii educaționale în colectarea de date, interpretarea constatărilor, furnizarea de propuneri administrative și de politici publice la nivel local și central, dar mai ales de a acționa, cu ajutorul nostru, acolo unde observăm că școlile nu sunt bine guvernate, iar autoritățile nu alocă suficiente resurse. În cazul de față, prin bună guvernare înțelegem utilizarea justă, eficiență și transparentă a fondurilor destinate desfășurării procesului educațional.

Fie că ești

ELEV

PĂRINTE

CADRU DIDACTIC

ori reprezentant ai acestor trei actori cheie din educație, acest ghid îți va fi de folos dacă vrei să afli cum funcționează și cum sunt conduse instituțiile de învățământ, cine și în ce proporție le finanțează, pe ce se duc banii alocați în educație și mai ales ce poți tu să faci concret și cum te poți implica în buna administrare a instituțiilor de învățământ.

Noi o să te ajutăm

să te asociezi cu alți elevi, părinți și profesori și vom da vizibilitate acțiunilor tale, **punând presiune pe autorități** astfel încât acestea **să aloce fonduri adecvate pentru educație**, pe școli să își publice transparent bugetele, iar pe inspectoratele școlare să intervină acolo unde este nevoie.

TE AȘTEPTĂM ALĂTURI DE NOI!

CE ESTE CAPTURA STATULUI ÎN EDUCAȚIE? 2

Statul capturat este un concept dezvoltat relativ recent, des aplicat pentru a descrie situația din țările est europene și din fostele state sovietice.

PE SCURT, UN STAT CAPTURAT ESTE UN STAT ÎN CARE GRUPURI DE INTERESE PRIVATE CONTROLEAZĂ TOT, PRIN CORUPȚIE SISTEMICĂ, ASTFEL ÎNCÂT EI SĂ FIE CEI CARE PROSPERĂ.

Într-un stat capturat, politicienii și funcționarii publici se abat de la rolul și datoria pe care le au, iar în locul interesului public, servesc interesele private ale unor grupări din care fac parte, sau pe care doar le ajută. **Capturarea statului este o formă agravată de corupție**, întrucât vorbim de un fenomen sistemic, care creează avantaje permanente, pe termen lung, nu de acțiuni sau incidente mici, rare sau chiar unice, cu beneficiu limitat. Într-un stat capturat, cei privilegiați de corupție domină sectorul de activitate pe perioade lungi și fără a putea fi dați jos prea curând sau ușor de către cineva. În esență, este ceea ce a scos în stradă sute de mii de români în ultimii ani și este ceea ce trebuie înlăturat pentru a putea avea o bună guvernare.

În general, putem vorbi de un stat capturat dacă:

- Instituțiile publice sunt ocupate de către oameni incompetenți, numiți ori pentru a facilita accesul la bani publici pentru anumite grupuri, ori pentru a fideliza și recompensa indivizi care au fost de ajutor în alte situații;
- Instituțiile publice sunt corupte și coruptibile, șpaga fiind acceptată în mod regulat;
- Instituțiile publice sau demnitarii publici sunt ușor influențabile/i de către campanii de lobby sau presiune mediatică sau de alt fel;
- Achizițiile publice nu sunt transparente, iar contractele/licitațiile sunt câștigate preponderent de către aceleași grupuri de interese;

În educație, captura statului poate lua următoarele forme:

- Conducerea școlii - directorul și directorul adjunct - sunt instrumentați politic, fiind fideli grupurilor de interese locale și regionale; mai mult, întreg consiliul administrativ poate fi controlat în mod similar, asigurând cooperarea tuturor pentru facilitarea accesului la bugetul școlii unor grupuri de interese;
- Profesorii, cu colaborarea deschisă sau tacită a conducerii școlii, pot forța achiziționarea unor produse (manuale, culegeri, albume foto) sau servicii (excursii, baluri/petreceri) de la anumite firme, în schimbul unei cote parte (șpăgi), condiționând calitatea educației oferite în funcție de achizițiile făcute de părinți;
- Autoritățile locale pot pune presiune pe directori și CA-uri să accepte contracte pentru servicii (curățenie, igienizare pomi) sau achiziții sau chiar extindere sau renovare clădiri, de la firme „de casă”, încălcând proceduri.

3 LEGISLAȚIA RELEVANTĂ PENTRU BUNA GUVERNARE A ȘCOLILOR ȘI LICEELOR

Nimeni nu are pretenția să știi legile pe de rost, însă dacă vrei să fii un bun monitor al felului în care funcționează școala ta trebuie să știi care sunt principalele documente normative pe care trebuie să le ai în vedere atunci când te apuci de treabă.

Prin urmare, am strâns pentru tine

PRINCIPALELE LEGI, METODOLOGII ȘI REGULAMENTE

relevante pentru învățământul preuniversitar:

Legea educației naționale **nr. 1/2011**;

Legea **544/2001** a liberului acces la informațiile de interes public + **HG 123/2002** privind normele metodologice de aplicare;

Legea **nr. 52/2003** privind transparența decizională în administrația publică;

Legea contenciosului administrativ **nr. 554/2004**;

OMENCS **5079/2016** - Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP);

OMENCS nr. **4742/2016** privind aprobarea Statutului Elevului;

OMEN **4619/2014** pentru aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și funcționare a consiliului de administrație din unitățile de învățământ preuniversitar;

OMECS **5231/2015** privind aprobarea Procedurii privind alegerea reprezentanților elevilor în consiliul de administrație al unităților de învățământ preuniversitar din România;

OUG **75/2005** privind asigurarea calității educației;

Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2016-2020, aprobată prin **HG 583/2016** (obiectivul 3.2);

Pentru a consulta prevederile modificate și actualizate la zi a actelor normative precizate mai sus, dar și în general a legilor și regulamentele din România, vă recomandăm să accesați Portalul Legislativ: legislatie.just.ro

BUNA GUVERNARE A ȘCOLILOR ȘI LICEELOR 4

Chiar dacă la nivelul percepției publice colective există impresia că instituțiile de învățământ sunt subordonate total Ministerului Educației Naționale, deci nivelului central al statului, în practică, educația preuniversitară (incluzând grădinițele, școlile primare, școlile gimnaziale și liceele) este un serviciu public descentralizat, aflat în administrarea autorităților locale.

Mai precis, clădirea, dotările, consumabilele și în general toată baza materială intră în responsabilitatea autorităților locale (primărie și consiliu local), în timp ce partea metodică educațională și de personal didactic este gestionată de Ministerul Educației Naționale prin inspectoratele școlare din teritoriu.

Cum cele două niveluri de decizie - național și local - nu colaborează de cele mai multe ori - sau cel puțin nu în toate privințele în care ar trebui - managementul material al instituțiilor de învățământ este deficitar și neclar, cea dezavantajată fiind în final comunitatea locală sub toate aspectele ei (elevi, părinți, profesori, angajatori etc).

4.1 Cum funcționează școlile în România - CINE și CUM decide

Conducerea unităților de învățământ este reglementată de către **Legea educației naționale nr. 1/2011**, care realizează o distincție clară între executivul și deliberativul școlii. Dar, așa cum vom observa, în fapt cele două puteri interferează, cea executivă având de multe ori controlul discreționar.

CONFORM ART. 96 din **Legea educației naționale**, orice unitate de învățământ cu personalitate juridică (minimum 300 de elevi) este condusă de un **Consiliu de administrație (CA)**, format din 7, 9 sau 13 membri. Din CA fac parte reprezentanții profesorilor, ai autorităților locale (consilieri locali și un reprezentant al primarului), ai părinților și un reprezentant al elevilor, în cazul liceelor. În cazul unităților de învățământ profesionale sau tehnice, din CA fac parte și reprezentanții firmelor partenere școlii. Directorul școlii face și el parte din Consiliul de Administrație, fiind membru de drept din numărul de locuri rezervat profesorilor. Acesta exercită în școală puterea executivă și de aceea adesea apare riscul ca acesta să subjuge Consiliul de Administrație, în cazul în care membrii acestuia nu se asigură că normele metodologice și de transparență sunt respectate.

Consiliul de Administrație are în arhitectura școlii un rol extrem de important, fiind locul unde, printre altele, se aprobă bugetul unității, planul de investiții, planul de dezvoltare instituțională, materiile opționale studiate de elevi, transferurile elevilor și cadrelor didactice, orarul școlii sau programele de formare continuă a profesorilor. Totodată, în CA se realizează evaluarea anuală a personalului unității, se aprobă sancționarea abaterilor disciplinare, suspendarea/încetarea contractului de muncă sau angajarea de noi profesori.

Cine poate participa la ședințele CA?

La ședințele Consiliului de Administrație pot participa exclusiv membrii acestuia, și anume:

DIRECTORUL

REPREZENTANȚII
PROFESORILOR

REPREZENTANȚII
PĂRINȚILOR

REPREZENTANȚII
ELEVILOR

REPREZENTANȚII
CONSILIULUI LOCAL

REPREZENTANȚII
PRIMARULUI

În cazul liceelor care școlarizează în regim dual, participă și:

REPREZENTANȚII
FIRMELOR PARTENER

Totodată, cu statut de observator permanent participă și:

DELEGATUL ORGANIZAȚIILOR
SINDICALE REPREZENTATIVE

Cum sunt aleși / desemnați membrii din CA?

DIRECTORUL	Membru de drept;
REPREZENTANȚII CADRELOR DIDACTICE	Aleși prin vot secret de către consiliul profesoral;
REPREZENTANȚII CONSILIULUI LOCAL	Desemnați prin hotărâre a Consiliului Local, de regulă înaintea fiecărui început de an școlar;
REPREZENTANTUL PRIMARULUI	Desemnat direct de primar;
REPREZENTANȚII PĂRINȚILOR	Desemnați de către consiliul reprezentativ al părinților dintre membrii care, la data desemnării, au copii în unitatea de învățământ;
REPREZENTANTUL ELEVILOR	Ales prin vot secret de către toți elevii unității de învățământ. Toți candidații trebuie să aibă vârsta de 18 ani, deci se aplică doar unităților de învățământ liceale.
REPREZENTANȚII OPERATORILOR ECONOMICI	Desemnați de operatorii economici parteneri sau de către consiliul reprezentativ al operatorilor economici parteneri.

Sunt publice minutele CA-ului?

Minutele se păstrează într-un registru care de regulă nu este public,

ÎNSĂ SECRETARUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT ARE OBLIGAȚIA CA DUPĂ ȘEDINȚĂ SĂ REDACTEZE HOTĂRÂRILE ADOPTATE ȘI SĂ LE AFIȘEZE LA AVIZIER ȘI PE SITE-UL ȘCOLII.

Publicarea acestora este cu atât mai importantă deoarece hotărârile CA pot fi contestate în instanță, la tribunalul din localitate), în baza **Legii 554/2004** a contenciosului administrativ.

Ce alte canale de informare există pentru elevi și părinți cu privire la activitatea CA-ului?

Atât elevii, cât și părinții sunt reprezentați în Consiliul de administrație, așa cum am văzut mai sus. Noi, la Societatea Academică din România, **promovăm importanța responsabilității persoanelor alese în funcții de conducere/reprezentare/demnitate publică** și considerăm că este etic ca elevii și părinții reprezentanți în Consiliul de Administrație să realizeze la finalul fiecărei ședințe o informare cu privire la cele discutate, pe care să o comunice apoi celor care i-au ales. În cazul reprezentantului elevilor, aceasta este chiar o obligație prevăzută de Statutul Elevului.

Să presupunem că în cazul unității tale de învățământ cei aleși pentru reprezentarea elevilor și părinților în Consiliul de Administrație nu asigură diseminarea informațiilor. În acest caz, îți recomandăm să iei legătura în mod direct cu persoana în cauză și să îi soliciți un rezumat al ședințelor, sugerându-i că această practică trebuie să fie făcută din oficiu. Pentru asigurarea comunicării într-un mod eficient pot fi utile grupurile de discuții pe platforme de socializare (Facebook/WhatsApp). Un alt mod de diseminare a rezumatului poate fi în mod piramidal, prin reprezentanții existenți la nivelul claselor din Consiliul Școlar al Elevilor/Consiliul de Reprezentanți ai Părinților.

4.2 Cum este finanțată o școală?

Începând cu anul 2011, de când este în vigoare noua Lege a educației, finanțarea de bază școlilor se face **în funcție de numărul de elevi (per capita)**, pe principiul "finanțarea urmează elevul", ceea ce, cel puțin la nivel teoretic, promovează competitivitatea în rândul școlilor și ar trebui să le forțeze pe acestea să devină atractive pentru elevi. Totodată, o școală primește bani și de la autoritățile locale, **finanțarea complementară**, care se face în bază unui deviz de cheltuieli întocmit de director. Din comoditate sau dorința de a nu supăra, există directori care nu solicită bani de la Primărie, deși școala are nevoie. Dar, pentru asta există un leac pe care îl poți afla dacă vei citi până la final.

Mai există și un al treilea mijloc de finanțare din partea statului, **finanțarea suplimentară**, care trebuie acordată "pentru premiarea unităților de învățământ preuniversitar de stat cu rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau în domeniul performanțelor școlare.", conform Legii educației. Școlile mai pot avea bani și din venituri proprii, cum ar fi: activități comerciale, donații, sponsorizări etc.

FINANȚARE
DE BAZĂ

FINANȚARE
COMPLEMENTARĂ

FINANȚARE
SUPLIMENTARĂ

De unde vin banii?

Banii de la stat pot veni din două surse:

BUGETUL DE STAT - MINISTERUL EDUCAȚIEI

În cazul finanțării de bază și suplimentare

BUGETUL LOCAL - CONSILIUL LOCAL LA INIȚIATIVA PRIMARULUI

În cazul finanțării complementare

FINANȚAREA DE BAZĂ

se acordă
pentru:

• SALARII • CHELTUIELI CU BUNURI ȘI SERVICII ALE ȘCOLII

În privința celei din urmă, diferențierea între finanțarea școlilor se face doar pe baza unor coeficienți ce țin de zona de temperatură (pentru asigurarea plății cheltuielilor cu încălzirea) și nivelul de studii (preșcolar; primar și gimnazial; liceal). Nu există în acest moment o finanțare diferențiată în funcție de profilul și specializarea elevului, **ceea ce înseamnă că Ministerul Educației finanțează cu aceeași sumă un elev de la profilul real sau uman cu un elev de la vocațional (sportiv/arte) sau tehnologic, chiar dacă nevoile sunt diferite.** Dacă te-ai întrebat vreodată cât valorează un elev pentru statul român, răspunsul este 355 de lei¹. Atât este valoarea coeficientului "1" al sumei pe care o școală o primește pentru fiecare elev, pentru a-și asigura cheltuielile de întreținere. În funcție de zona de temperatură și nivelul de studiu, suma poate crește până la 466 de lei. Din decembrie 2017, finanțarea de bază a școlilor este împărțită în două ca mod de alocare a banilor - sumele destinate cheltuielilor cu bunuri și servicii vin pe traseul: minister - Consiliul Local - școală, iar cele destinate salariilor vin direct la minister, prin intermediul inspectoratelor școlare județene.

FINANȚAREA COMPLEMENTARĂ

acordată de autoritățile locale
poate acoperi cheltuieli precum:

- INVESTIȚII
- REPARAȚII
- CONSOLIDĂRI
- SUBVENȚII PENTRU INTERNATE ȘI CANTINE
- BURSE ȘCOLARE
- GESTIONAREA SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ (AVIZE ISU)
- CONCURSURI ȘCOLARE/ACTIVITĂȚI EDUCATIVE EXTRAȘCOLARE
- PRECUM ȘI ALTE CHELTUIELI CU BUNURI ȘI SERVICII (suplimentare la finanțarea de bază).

De asemenea, Primăria este obligată să asigure și fondurile destinate asigurării pazei unității de învățământ, având în vedere faptul că este proprietarul clădirii². **Problema principală care intervine în cazul finanțării complementare este că această se acordă deseori în mod subiectiv, în funcție de preferințele pe care le are administrația locală.** Totodată, pentru mulți primari finanțarea educației nu constituie o prioritate, din moment ce nu aduce beneficii politice pe termen scurt. Acest fapt este confirmat de un studiu recent al Centrului pentru Politici Educaționale, care afirmă că autoritățile locale contribuie cu sub 10% din suma necesară pentru funcționarea unei școli.

¹ Hotărârea de Guvern nr. 959/2017, consultată la 01.05.2018

² Conform Legii siguranței în școli nr. 35/2007 și Legii nr. 333/2003 privind paza și protecția persoanelor

POT FACE ELEVII ȘI PĂRINȚII CEVA PENTRU CA STATUL SĂ FINANȚEZE EDUCAȚIA ÎN MOD CORESPUNZĂTOR ?

Răspunsul este clar

DA!

Iar acest lucru se poate face în special la nivel local, în cadrul comunității. Încurajăm elevii și părinții să se implice cât mai mult în viața școlii, iar dacă directorul, spre exemplu, refuză să ceară administrației locale fonduri pentru reabilitarea unității de învățământ, asigurarea pazei sau materiale consumabile pentru procesul didactic, să ia chiar ei atitudine, solicitând directorului și Consiliului de Administrație să se adreseze Consiliului Local, iar dacă răspunsul este negativ, adresându-se chiar ei direct decidenților locali.

ELEVII ȘI PĂRINȚII POT FI CEI CARE FAC DIFERENȚA ȘI ÎN PRIVINȚA BURSELOR ȘCOLARE,

pe care fiecare autoritate locală este obligată să le acorde acelor elevi care îndeplinesc criteriile prevăzute prin ordin de ministru³.

Sursa? FINANȚAREA COMPLEMENTARĂ DIN BUGETUL LOCAL.

*În cazul în care în localitatea în care înveți nu este respectat acest drept, noi, prin platforma **România Curată**, am fi bucuroși să te sprijinim într-un demers pentru restabilirea normalității.*

TOT CE TREBUIE SĂ FACI ESTE SĂ NE DAI DE VESTE

pe adresa de e-mail contact@romaniacurata.ro

³ Ordinul ministrului educației nr. 5576 din 2011

CUM ESTE REGLEMENTAT CADRUL ÎN CARE SUNT CHELTUIȚI?

Școala, ca orice altă instituție publică, se supune reglementărilor legale privind cheltuirea banilor publici, fiind obligatorie utilizarea instrumentului de achiziție publică. Cel puțin în teorie, acest lucru asigură pentru elevi și părinți siguranța unei transparențe în modul în care școala își gestionează resursele. Dar, deseori, multe dintre cheltuielile care sunt în sarcina unității de învățământ sunt realizate de către asociația de părinți din banii strânși în urma colectării fondului școlii și/sau al clasei. Fiind vorba de o entitate privată, aceasta nu este obligată să realizeze achiziție publică, putând cumpăra bunuri sau servicii în mod direct. Un exemplu des întâlnit este cel al asigurării pazei școlii. În acele cazuri în care autoritatea locală refuză să asigure paza, elevii cotizează la un așa-zis "fond de pază", din care asociația de părinți contractează o firmă specializată.

DE CE ESTE O PROBLEMĂ CĂ O ASOCIAȚIE PRIVATĂ ACHIZIȚIONEAZĂ BUNURI SAU SERVICII ÎN NUMELE ȘCOLII?

Nefiind un proces transparent, acesta nu poate fi urmărit și riscăm ca acele contracte să fie atribuite unor firme care practică prețuri peste cele ale pieței, nu oferă cel mai bun raport calitate-preț sau aparțin chiar unor apropiați ai conducerii școlilor.

CUM SE POT IMPLICA ELEVII ȘI PĂRINȚII ÎN SUPERVIZAREA MODULUI ÎN CARE SUNT CHELTUIȚI BANII ȘCOLII?

Interesul membrilor comunității școlare este ca bugetul unității de învățământ să fie utilizat în mod eficient, răspunzând nevoilor beneficiarilor, elevii. Și pentru că informația înseamnă putere, echipa noastră vă sugerează utilizarea următoarelor instrumente:

- Cereți publicarea bugetului școlii și a execuției bugetare pe pagina web a instituției de învățământ și afișarea lui la avizier!
- La finalul fiecărui an, Consiliul de administrație aprobă planul de investiții al școlii. Utilizând instrumentul solicitării informațiilor de interes public, îl puteți cere și chiar influența prin reprezentanții în CA;
- Solicitați conducerii școlii publicarea la începutul fiecărei luni a listei de cheltuieli aprobate în cadrul Consiliului de Administrație;
- Monitorizați săptămânal Sistemul Electronic de Achiziții Publice, pe care instituțiile sunt obligate să aplice cererile de achiziție, precum și site-ul unității.

CARE SUNT CHELTUIELILE STANDARD PE CARE LE FACE O ȘCOALĂ?

După ce ajung în bugetul școlii, banii proveniți de la Ministerul Educației și administrația locală se utilizează, în principal, pe **două tipuri de cheltuieli**: **cu salariile personalului** și cu **bunuri și servicii**. Extrem de interesantă este ponderea acestor tipuri de cheltuieli. 88,9% din banii alocați sistemului de educație prin finanțarea de bază reprezintă costurile aferente salariilor. **Pentru a funcționa**, o școală are **cheltuieli cu utilitățile** (încălzire, energie electrică, apă curentă), **consumabile pentru procesul didactic** (markere, cretă, hârtie, bureți, materiale pentru laboratoare, etc.), **consumabile sanitare** (hârtie igienică, săpun, precum și materiale de curățenie), **achiziționarea de obiecte de inventar** (bănci, scaune, aparatură electronică), **materiale de studiu** (cărți pentru fondul bibliotecii, atlase, enciclopedii, hărți, etc.), **serviciile de pază**, precum și **cheltuieli de imprimare** și cu **servicii poștale**.

Dacă ești elev sau părinte, înseamnă că cel mai probabil acum te gândești când a fost ultima oară când tu ai fost cel care a scos bani din buzunar pentru acoperirea acestor cheltuieli, prin bine-cunoscutul **FOND AL CLASEI SAU AL ȘCOLII**.

Acest fenomen nu este străin nimănui care a trecut prin sistemul românesc de educație și continuă tocmai pentru că este întreținut.

? CE POȚI FACE CA ELEV SAU PĂRINTE?

În cazul în care îți sunt ceruți bani pentru vreuna din cheltuielile de mai sus,

REFUZĂ SĂ COTIZEZI

și solicită în scris directorului ca bunurile sau serviciile respective să fie achiziționate din bugetul școlii, iar în cazul în care școala nu are bani să se adreseze administrației locale pentru suplimentarea bugetului.

În același timp, ne poți da și nouă de veste și vom încerca să te sprijinim.

Pe lângă cheltuielile oficiale, există cheltuieli neoficiale care se fac în școli? Cum sunt reglementate aceste cheltuieli suplimentare, neoficiale?

Deși Constituția României consacră caracterul gratuit al învățământului de stat, există mai multe împrejurări în care elevii și părinții vin cu bani de acasă, și anume: achiziționarea de auxiliare la clasă (de multe ori mai degrabă în mod obligatoriu decât opțional), materiale necesare activităților practice/de laborator sau cotizarea la deja bine-cunoscutul fond al școlii/al clasei, din care asociația de părinți achiziționează bunuri sau prestări de servicii pentru unitatea de învățământ.

Existența fondului școlii este de fapt o dublă cotizație la sistemul public gratuit de educație, întrucât atât elevii, cât și părinții plătesc deja taxe și impozite din care statul și administrația locală au obligația să finanțeze învățământul. Acest fond este ilegal și trebuie tratat ca atare!

Ce trebuie să știi ca părinte sau elev despre aceste cheltuieli neoficiale care îți sunt impuse în sistemul de învățământ gratuit:

Conform reglementărilor în vigoare⁴, este interzisă implicarea elevilor și a personalului unității de învățământ (profesori, personal auxiliar) în colectarea și gestionarea fondurilor strânse de Consiliul Reprezentativ al Părinților/asociația de părinți. Acest fapt constituie abatere disciplinară și poate fi sancționat;

Este complet interzis să fie colectate fonduri de protocol pentru organizarea examenelor, precum Evaluarea Națională sau Bacalaureatul⁵. Dacă acest lucru se întâmplă, avem de-a face cu o tentativă de fraudare;

Niciun elev sau părinte nu poate fi obligat de către școala sau asociația de părinți să cotizeze la o anumită cheltuială neoficială, precum cele prezentate mai sus. Totodată, este nelegal ca un elev să fie sancționat sau să aibă parte de un comportament diferențiat pentru că a refuzat să contribuie la fondul școlii sau să cumpere o culegere. Dacă acest lucru se întâmplă avem de-a face cu o discriminare, interzisă de Statutul Elevului⁶, iar evenimentul trebuie neîntârziat adus în atenția directorului, care este obligat să ia măsuri;

În cazul în care argumentul școlii pentru că solicită bani de la beneficiari este lipsa fondurilor, elevii și părinții pot recomanda directorului să solicite o suplimentare a bugetului de la Primărie și Consiliul Local. De asemenea, pot urmări ca atunci când se întocmește necesarul de cheltuieli al unității de învățământ (de regulă, în luna octombrie a fiecărui an pentru anul următor) acesta să corespundă cu nevoile reale;

Conform reglementărilor actuale, o școală poate primi în mod legal donații sau sponsorizări. Dacă ești părinte și dorești să faci un astfel de gest, poți cere conducerii unității de învățământ să încheie un contract de donație/sponsorizare. Echipele noastre încurajează această metodă, în detrimentul cotizării prin mijloace paralele, precum cel al asociației de părinți, deoarece școala este obligată să evidențieze acești bani în buget și să îi cheltuiască în mod transparent, respectând procedurile de achiziție publică.

Unele școli permit desfășurarea de activități economice. Cum sunt reglementate acestea și cu ce se alege școala?

Instituțiile de învățământ au posibilitatea de a-și rotunji veniturile bugetare prin activități proprii, acestea fiind în general cele legate de închirierea terenurilor din curtea școlii, a spațiilor de studiu în afara programului destinat cursurilor, a bazei sportive etc. În majoritatea localităților din România, 50% dintre veniturile obținute din închirierea acestor spații rămân în bugetul instituției de învățământ, în timp ce restul sunt vărsați în bugetul local al orașului/al comunei.

⁴ Art. 181, alin. (3), **OMEN 5079/2016** - ROFUIP

⁵ Art. 196 - **OMENCS 5079/2016**, ROFUIP

⁶ Art. 7, alin. (f) - **OMENCS 4742/2016**

BUNA GUVERNARE A ȘCOLILOR. CE OBLIGAȚII ARE ȘCOALA? CE OBLIGAȚII AU ALTE INSTITUȚII?

5

În primul rând, trebuie subliniat faptul că grădinița, școala sau liceul este o instituție publică precum oricare alta, deci intră sub incidența tuturor prevederilor legale referitoare la structurile publice, atât în privința publicării datelor și a adoptării deciziilor, cât și referitor la achizițiile publice.

Așadar, sub aspectul afișării informațiilor publice din oficiu, fiecare unitate de învățământ trebuie să aibă și să actualizeze permanent o pagină web oficială, iar la nivel de proces decizional conducerea este nevoită să consulte toate părțile interesate înaintea adoptării regulamentelor și celorlalte norme interioare, în special elevii și părinții, beneficiari direcți și indirecti ai procesului educațional.

Anual, fiecare unitate de învățământ trebuie să realizeze și să aprobe următoarele documente concludive:

- raportul asupra calității educației din unitatea de învățământ (atribuția directorului);
- raportul general privind starea și calitatea învățământului (atribuția consiliului profesoral);
- raportul de evaluare internă a calității (atribuția comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității);
- raportul de execuție bugetară (atribuția directorului);
- raportul privind activitatea educativă extrașcolară (coordonatorul pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare);
- raportul de activitate al Consiliului reprezentativ al părinților (atribuția președintelui Consiliul reprezentativ al părinților).

Dacă acestea nu sunt publicate pe site-ul școlii sau liceului tău, te încurajăm să le soliciți printr-o solicitare în baza **Legii 544/2001** a liberului acces la informațiile de interes public.

De asemenea, trebuie să știi că fiecare unitate de învățământ elaborează propriul regulament de organizare și funcționare (ROF), în baza **ROFUIP** adoptat la nivel național, iar proiectul de regulament se elaborează dintr-un colectiv de lucru coordonat de un cadru didactic din care fac parte inclusiv reprezentanți ai organizațiilor sindicale, ai părinților și ai elevilor desemnați de către consiliul reprezentativ al părinților/asociația părinților, respectiv de consiliul școlar al elevilor. De asemenea, înainte de aprobarea în Consiliul de Administrație, proiectul regulamentului se dezbate în consiliul reprezentativ al părinților și în asociația părinților, respectiv în consiliul școlar al elevilor și în consiliul profesoral. Regulamentele școlare adoptate fără îndeplinirea acestor proceduri de consultare sunt nule. Desigur, după aprobare, regulamentul se afișează la avizier și pe site-ul unității de învățământ.

De altfel, în toate atribuțiile sale conducerea unității de învățământ este obligată să se consulte cu:

- consiliul profesoral;
- reprezentanții organizațiilor sindicale afiliate federațiilor sindicale reprezentative la nivel de sector de activitate învățământ preuniversitar, care au membri în unitate;
- consiliul reprezentativ al părinților;
- asociația părinților, acolo unde există;
- consiliul școlar al elevilor;
- sucursalele asociațiilor reprezentative ale elevilor, acolo unde este cazul;
- autoritățile administrației publice locale;
- reprezentanții operatorilor economici implicați în susținerea învățământului profesional și tehnic și/sau în desfășurarea instruirii practice a elevilor.

PARTICIPAREA ÎN BUNA GUVERNARE A ȘCOLILOR.

6

6.1 Ce poți face dacă ești elev:

Una din concepțiile societății românești este că beneficiarii actului de educație, elevii, nu au capacitatea de a influența deciziile din școală sau cele ale autorităților, care au legătură cu sistemul de învățământ, din cauza vârstei sau a altor limitări. În cele ce urmează, vom vedea împreună că acest mit este nefondat.

Imediat ce tranziția a început în România, au apărut și primele forme postdecembriste de organizare și reprezentare a elevilor, inițial la nivelul școlilor. **Prima astfel de entitate a apărut în județul Alba, la Colegiul Național "Horea, Cloșca și Crișan", în anul 1995** - o structură formată din reprezentanții claselor, în care elevii se întâlneau să discute. Treptat, modelul a fost preluat și în alte județe din țară, iar în perioada 2006-2007 au avut loc primele încercări de uniformizare a acestor structuri, culminând în 2007 cu aprobarea prin ordin al ministrului Educației a unui regulament al Consiliului Național Elevilor (CNE), structură care la acel moment se afla în fapt și în drept în subordinea ministerului, acesta putând convoca Adunările Generale și având atribuția validării hotărârilor CNE. Încă de la început, statul a încercat să exercite o formă de capturare a Consiliului Elevilor, extrem de vizibilă în primii ani. Treptat, a existat o tendință de relativă desprindere a CNE și a substructurilor sale de sub tutela statului, fiind de menționat ca momente de reper anii 2010 și 2015-2016. Dar, în continuare, prin natura CNE și substructurile sale județene (**consiliile județene ale elevilor**) **au o serie de limitări, precum: lipsa personalității juridice** - care nu le permite să dețină cont bancar, să primească finanțări sau să utilizeze instrumente precum solicitarea de informații de interes public sau acționarea în instanță, precum și **funcționarea după un regulament aprobat de minister**.

Ca răspuns la aceste limitări, încă din 2011-2012 au fost pornite **demersuri care să crească independența mișcării de reprezentare a elevilor**, chiar în strategia CNE din anul 2012 fiind prevăzută "înființarea de asociații județene independente ale elevilor". Prima asociație independentă, înființată și condusă de elevi, cu scopul reprezentării drepturilor și intereselor beneficiarilor a luat naștere în iunie 2013 la Constanța. Modelul Asociației Elevilor din Constanța, bazat în principal pe utilizarea instrumentelor legale de coerciție pentru obținerea respectării drepturilor elevilor, s-a dovedit a fi de bună practică, până în prezent fiind replicat și în Bacău, Maramureș și Călărași. **Existența unei organizații cu personalitate juridică** care să reprezinte interesele elevilor este un pas în plus, dar **la rândul ei are provocări**, precum: **nevoia existenței unui număr de trei majori** care să compună Consiliul Director, organul de administrare a patrimoniului asociației sau **rigorile legale** pe care le impune administrarea unui cont bancar.

Și la nivelul școlii, elevii au la dispoziție moduri diverse în care se pot implica - de la **Consiliul școlar al elevilor**, în care sunt reuniți **reprezentanții fiecărei clase** și a cărei existență este obligatoriu în fiecare unitate de învățământ, conform Statutului Elevului, până la participarea ca elev reprezentant în comisiile școlii (de evaluare și asigurare a calității, de prevenire a violenței etc.) sau în Consiliul de Administrație. Alegerea la nivelul școlii a conducerii Consiliului Elevilor și a reprezentantului în Consiliul de Administrație este un bun exercițiu prin care elevii învață de la vârste fragede importanța democrației, a participării în viața comunității, precum și puterea unui vot, alegerea acestora făcându-se printr-un proces electoral în care fiecare elev își exprimă în mod liber și secret opțiunea.

Ce poți face dacă ești elev și vrei să te implici în viața școlii sau să influențezi deciziile în educație la nivel local/național?

Atât la nivel gimnazial, cât și la nivel liceal, poți candida pentru o funcție în Biroul executiv al Consiliului Școlar al Elevilor din școala/liceul tău. Este de ajuns să îți dorești acest lucru, niciun profesor nu îți poate limita dreptul de a candida și nici nu se poate implica în alegeri. Mandatul este de doi ani, iar de regulă alegerile au loc în luna octombrie a fiecărui an. Pentru mai multe detalii, îi poți căuta pe cei care acum sunt în conducerea CȘE din unitatea ta școlară. E bine să știi că dacă ocupi funcția de președinte CȘE automat vei deveni membru al Consiliului Județean al Elevilor. De asemenea, președintele CȘE este la rândul său observator în Consiliul de Administrație și membru în diverse comisii permanente ale școlii.

Dacă ai peste 14 ani, poți deveni membru al unei asociații reprezentative a elevilor, în cazul în care în județul tău există. În prezent, în România funcționează astfel de organizații independente în Bacău, Călărași, Constanța și Maramureș, iar de regulă fiecare derulează campanii de promovare și recrutare a elevilor doritori la începutul fiecărui an școlar.

Dacă vrei să faci parte dintr-o asociație reprezentativă a elevilor, fie că ești doar elev doritor de implicare sau elev reprezentant la nivel școlar sau județean, iar în județul tău nu există, poți pune chiar tu bazele acesteia, participând astfel la dezvoltarea mișcării de reprezentare a elevilor. Dă-ne un mesaj pe contact@romaniacurata.ro, iar noi îți vom acorda suport și consiliere.

În paginiile anterioare ai văzut cât de important este rolul Consiliului de administrație în viața unei școli. Dacă ești elev la liceu și ai peste 18 ani, poți fi chiar tu cel care îi reprezintă pe elevi în acest organ de conducere. Alegerile au loc în primele 10 zile de la începerea cursurilor fiecărui an școlar, iar mai multe detalii poți afla de la cei din Consiliul Școlar al Elevilor. Și în acest tip de alegeri implicarea profesorilor este complet interzisă.

Dacă nu dorești să ai calitatea de elev reprezentant la nivelul școlii, le poți acorda o mână de ajutor, transmitându-le ideile/proponerile/sugestiile tale.

Ca elev reprezentant la nivel școlar/județean sau doar ca elev interesat de viața școlii, poți transmite cereri prin care soliciți informații sau memorii în care îți exprimi dezacordul cu anumite decizii/propui modificarea unui regulament sau a unei situații de fapt către conducerea școlii, inspectoratul școlar, primărie sau Consiliul Local, minister, guvern sau orice altă autoritate. Instituțiile sunt obligate să îți înregistreze documentul și să îți răspundă în termen de maximum 30 de zile. Dacă nu primești răspuns sau ai o experiență nefericită cu funcționarii autorităților, ne poți scrie povestea ta și te vom ajuta.

Dacă un regulament/hotărâre de consiliu local/ordin de ministru urmează să fie adoptat, iar acesta te influențează pe tine și colegii tăi, poți cere autorității să organizeze o dezbateră publică pe marginea acestuia, în care să îți exprimi punctul de vedere/sugestiile, în baza Legii 52/2003. Acest lucru l-ai putea face chiar și la nivelul școlii, legat de regulamentul intern.

Dacă totuși un astfel de regulament/ordin de ministru a fost adoptat și tu consideri că el încalcă alte acte normative superioare, precum Legea educației, Codul civil sau Constituția României, te poți adresa instanței pentru a cere anularea lui. Un exemplu ar putea fi demersul pornit de Asociația Elevilor din Constanța privind anularea aceluși articol din ROFUIP care îi obligă pe elevi să își depoziteze telefoanele mobile la începutul orei de curs. Pentru a vedea cum se face acest lucru, poți căuta Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004. Dacă ești de părere că îți putem da o mână de ajutor, nu ezita să ne contactezi.

Și protestul poate fi utilizat ca o formă prin care tu și colegii tăi să vă exprimați nemulțumirile față de o decizie luată de autorități/conducerea școlii. E bine să știi că dacă are loc în școală nu poate perturba orele de curs, iar în cazul în care doriți să organizați un marș prin oraș trebuie să înștiințați Primăria din localitate și să aveți un lider desemnat care va asigura comunicarea cu autoritățile. Protestele organizate în fața sau în interiorul unei instituții publice (Primărie, Prefectură, ISJ, școală etc.) pot fi spontane și nu necesită o notificare prealabilă.

Pe bună dreptate, mass-media este considerată a patra putere în stat. Așa că, nu ezita să utilizezi acest instrument. În școala, localitatea ta are loc o nedreptate, o încălcare a legii? Ai început un demers pentru a obține respectarea drepturilor colegilor tăi? Ești victima unui abuz din partea conducerii școlii? Dă de veste presei din localitatea ta. Acest lucru va pune presiune pe școală/autorități să înceteze abuzurile sau să rezolve mai rapid problema sesizată.

Îți recomandăm să salvezi datele de contact și să urmărești activitatea consiliului elevilor din școala ta, precum și activitatea asociației reprezentative a elevilor/substructurii CNE din județul tău. Nu ezita să te participi la activitățile lor și să le ceri ajutorul când ai o problemă.

6.2 Ce poți face dacă ești părinte:

Să te implici în Consiliul reprezentativ al părinților, în baza Metodologiei din ROFUIP aprobat la nivel național;

Să înființezi sau să faci parte din asociații de părinți la nivel de școală, la nivel local sau, de ce nu, la nivel național;

Să ceri toate informațiile publice și documentele menționate în acest ghid;

Să militezi pentru alocarea de fonduri suplimentare complementare pentru educație la nivel local.

6.3 Ce poți face dacă ești profesor:

Să faci parte din consiliul profesoral al instituției de învățământ și să te implici activ în adoptarea deciziilor din școală;

Să soliciți rapoartele menționate anterior;

Să te implici în consiliul de administrație al școlii, candidând pentru un astfel de post de reprezentant în consiliul profesoral;

Organizarea elevilor și părinților, dar și a altor profesori pentru susținerea diferitelor cauze, altele decât cele referitoare la colectarea de resurse materiale (care trebuie asigurate de la bugetul local);

Să trimiți solicitări scrise, înregistrate la secretariatul școlii, pentru necesarul de materiale didactice sau pentru alte probleme de ordin financiar;

Să organizezi ședințe cu părinții în mod regulat, informându-i și consultându-i cu privire la deciziile și acțiunile școlii.

Să comunici activ cu elevii, prin intermediul orelor de dirigenție și nu numai, în consultări, dezbateri și decizii care îi afectează în mod direct.

CE FEL DE INFORMAȚII POT FI SOLICITATE DE LA O UNITATE DE ÎNVĂȚĂMÂNT?

7

Orice persoană poate cere informații de interes public de la instituțiile statului, în baza **Legii 544/2001** a liberului acces la informații publice. Fie că ești elev, părinte sau pur și simplu ești interesat de anumite informații care țin de activitatea unei școli, ai dreptul să ceri și să primești aceste informații.

Unitățile de învățământ, la fel ca orice alte instituții, sunt obligate să comunice din oficiu, pe site-ul propriu sau prin afișare la sediu, anumite informații, precum: **organigrama, atribuțiile departamentelor, programul de audiențe al conducerii, datele de contact** (adresă, număr de telefon, adresa de e-mail sau cea a paginii web), **bugetul, execuția bugetară și sursele de venit, documentele de strategie proprie, deciziile Consiliului de Administrație, regulamentele interne, raportul anual de evaluare a calității** etc.

Dacă acestea nu sunt deja publice, bineînțeles, pot face obiectul cererii tale.

INFORMAȚIILE ORI DOCUMENTELE PUBLICE PE CARE VĂ SFĂTUIM SĂ LE MONITORIZAȚI ȘI SĂ LE SOLICITAȚI ANUAL:

REGULAMENTUL DE ORDINE INTERIOARĂ (ROI)

- este regulamentul intern al unității de învățământ, care, de regulă, se modifică anual la începutul anului școlar. Interesant **de văzut** în cazul lui este **dacă prevederile sale contrazic sau nu alte acte normative superioare**, care reglementează organizarea școlii (Legea Educației, Statutul Elevului, ROFUIP etc.).

Dacă răspunsul este da, acele prevederi sunt ilegale și pot fi anulate în instanță.

PLANUL DE INVESTIȚII AL ȘCOLII

- societatea evoluează pe zi ce trece, iar infrastructura școlară trebuie să se adapteze și ea. Sau poate școala în care înveți are un acoperiș care cade pe elevi, o izolație termică care crează senzația că orele se țin în Alaska, mobilier din perioada comunistă sau grupul sanitar în curte. Oricum ar fi, **orice manager de unitate școlară trebuie să aibă un plan anual sau multianual de investiții în infrastructura școlii**. Ar fi chiar ciudat să afli că în școala ta, deși există una din problemele mai sus amintite, a fost achiziționat un mare televizor LED în cancelarie, nu?

PREVIZIUNEA BUGETARĂ TRANSMISĂ AUTORITĂȚILOR LOCALE/ DOCUMENTE CARE SĂ ATESTE CĂ AU FOST CERUTE SUPLIMENTĂRI DE FONDURI

- **“Nu sunt bani, primarul a refuzat să ne mărească finanțarea”**.

Aceasta este deseori replica pe care conducerile unităților școlare o au când sunt întrebat de ce planul de investiții de la punctul nr. 2 este inexistent. Adevărul este că în multe cazuri directorilor de școli **le este teamă** să ceară bani mai mulți autorităților. De ce? Pentru a nu supăra și a nu risca să își piardă funcția.

PROCESELE VERBALE ALE ȘEDINȚELOR CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE

- Din moment ce nu poți lua parte efectiv la ședință, acesta este mijlocul prin care tu, ca elev sau părinte ori cetățean interesat de bunul mers al școlii din comunitate, **poți afla ce a decis organul care “guvernează” unitatea de învățământ**. Etic ar fi ca reprezentanții elevilor și profesorilor în CA să realizeze la finalul fiecărei întruniri o informare pe care să o comunice celor pe care îi reprezintă. În cazul reprezentantului elevilor, aceasta este o obligație pe care o are prin Statutul Elevului.

Cererea prin care solicitați orice fel de informații unei instituții publice, deci și unei instituții de învățământ
TREBUIE SĂ AIBĂ URMĂTOAREA STRUCTURĂ:

CERERE - TIP

Denumirea autorității sau instituției publice
Sediul/Adresa
Data

Stimate domnule/Stimată doamnă director,
Prin prezenta formulez o cerere conform **Legii nr. 544/2001** privind
liberul acces la informațiile de interes public.
Doresc să primesc o copie de pe următoarele documente/
următoarele informații publice:
.....
.....

Doresc ca informațiile solicitate să îmi fie furnizate,
în format electronic, la următoarea adresa de e-mail (opțional):
.....

Sunt dispus să plătesc taxele aferente serviciilor de copiere a
documentelor solicitate (dacă se solicita copii în format scris).

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,
.....(semnătura petentului)

Numele și prenumele petentului
Adresa
Profesia (opțional)
Telefon (opțional)
Fax (opțional)

CARE SUNT TERMENE LEGALE ÎN CARE TREBUIE SĂ RĂSPUNDĂ?

INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT,

prin conducerea acesteia, are obligația să îți răspundă în scris la solicitarea informațiilor de interes public în termen de

10 ZILE sau, după caz, în cel mult **30 ZILE**

de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul îți va fi comunicat în maximum 30 de zile, dar cu condiția înștiințării tale în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.

CARE ESTE PROCEDURA DE CONTESTARE SAU ATAC ÎN CAZ DE LIPSĂ RĂSPUNS SAU RĂSPUNS NESATISFĂCĂTOR?

ÎN CAZUL ÎN CARE NU PRIMEȘTI RĂSPUNS ORI RĂSPUNSUL ESTE UNUL INCOMPLET, nesatisfăcător sau evaziv, te încurajăm să **trimiți o reclamație administrativă** în care să explici direcțiunii că dreptul tău de a avea acces la informații publice a fost încălcat sau **să ne semnalezi nouă** acest lucru la contact@romaniacurata.ro, urmând ca noi să luăm legătura cu respectiva instituție.

În cazul în care nu vom primi nici noi informațiile solicitate de tine, vom acționa respectiva structură școlară în judecată, noi având un repertoriu lung de succese în instanță împotriva instituțiilor care au încălcat **Legea 544/2001**.

DACĂ VREI SĂ TRIMIȚI O SOLICITARE PROTEJÂNDU-ȚI IDENTITATEA

sau pur și simplu ca să îți fie mai ușor, te invităm să folosești aplicația **IA STATUL LA ÎNTREBĂRI** de pe platforma **România Curată**, urmând ca noi să formulăm cererea și să o trimitem la instituția selectată de tine. Tot ceea ce trebuie să faci este să ne spui ce vrei să afli și ne ocupăm noi de restul. romaniacurata.ro/ia-statul-la-intrebari

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN BUNA GUVERNARE DIN ÎNVĂȚĂMÂNT: 8

De-a lungul timpului au existat numeroase de acțiuni ale elevilor, părinților sau chiar ale școlilor și autorităților, care se pot constitui în veritabile exemple de bună practică. Putem aminti printre acestea:

1. Indexul accesului la educație - un studiu realizat anual de Asociația Elevilor din Constanța, care monitorizează gradul și modul în care autoritățile locale din județ își respectă obligațiile privind finanțarea educației. Acesta se bazează pe răspunsurile pe care cele 70 de primării le furnizează la solicitările privind informațiile de interes public. Ca instrument de presiune publică, a făcut în așa fel încât număr de localități care acordă burse să crească în doi ani și jumătate de la 7 la 45 (septembrie 2015 - martie 2018). Studiul poate fi consultat aici - <https://bit.ly/2KGD3OS>

2. Tot din zona asociațiilor de elevi vine și un exemplu pe bună practică pe zona asigurării transparenței. În 2017, Asociația Elevilor din Bacău și Asociația Elevilor din Călărași au luat la puricatul site-urilor unităților școlare din județ și au elaborat o sinteză privind gradul de transparență. După publicare, presiunea publică a obligat școlile să își actualizeze paginile web, publicând informațiile pe care legea îi obligă să le comunice din oficiu. Studiile pot fi consultate aici: Bacău - <https://bit.ly/2rsbSiM>; Călărași - <https://bit.ly/2FRSiks>.

3. În 2016, Consiliul Național al Elevilor a elaborat un ghid explicit pentru elevii reprezentanții în Consiliul de Administrație, un material despre cum și ce trebuie să facă un reprezentant al elevilor la firul ierbii. Materialul este disponibil online și poate fi consultat aici - <https://bit.ly/2FRUj55>.

4. Niciodată nu este nepotrivit să utilizezi mijloacele de coerciție pentru a-ți apăra un drept. Asta a făcut și Asociația Elevilor din Constanța în 2016, când a apelat la justiție pentru ca legea să fie respectată, iar elevii din ciclul liceal superior să primească manuale gratuite. Curtea de Apel Constanța le-a dat dreptate, iar în toamna lui 2016 prima generație de 400.000 de elevi din clasele a XI-a și a XII-a a primit manuale gratuite, după 5 ani de încălcare a legii. Acțiunea în instanță a AEC nu a fost primul pas, demersurile fiind începute încă din vara lui 2015, când alături de Consiliul Național al Elevilor, problema a fost adusă în atenția opiniei publice și a decidenților.

5. Discuțiile cu autoritățile, utilizarea mass-mediei ca mijloc de presiune, transmiterea de memorii și perseverența chiar pot da roade. Ne-o arată tot elevii, în mai multe exemple, cum ar fi:

a. În aprilie 2015, Parlamentul României a adoptat Legea nr. 95/2015 prin care elevul reprezentant în Consiliul de administrație redevine membru permanent și primea drept de vot. Asta după ce timp de 4 ani a fost exclus de la luarea deciziilor. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, Asociația Elevilor din Constanța a avut demersuri timp de aproape doi ani și a propus spre inițiere nu mai puțin de cinci propuneri legislative. În final, cea care a devenit lege a strâns în jurul ei o coaliție de 48 de parlamentari, aparținând tuturor grupurilor politice.

b. După 10 luni de negocieri, în urma demersurilor comune ale Consiliului Național al Elevilor, Asociației Elevilor din Constanța, Uniunii Liceenilor Maghiari și Asociației Elevilor din Bacău, în luna august 2016 a fost aprobat prin ordin de ministru Statutul Elevului, codul drepturilor și îndatoririlor elevilor.

c. La finalul lui septembrie 2017, după câteva luni de discuții cu autoritățile, participarea la ședințele de Consiliu Local și o serie de refuzuri, Asociația Elevilor din Călărași a obținut respectarea legii și tarif redus pentru elevii din municipiu la abonamentele pentru transportul local în comun.

6. Cine a zis că un protest al elevilor nu poate avea rezultate? În toamna lui 2017, fără să consulte elevii, Consiliul de Administrație al Liceului Tehnologic "Virgil Madgearu" din Constanța a schimbat programul școlar și a dispus începerea cursurilor mai devreme, de la 07:30. Elevii nu au fost primiți la discuții, au fost tratați cu indiferență, dar nu au stat nepăsători. După un protest spontan, conducerea i-a permis la discuții și s-a revenit la situația inițială. Mai multe detalii - <https://bit.ly/2KIGtR8>.

7. În ceea ce privește site-urile unităților de învățământ, un exemplu de transparență este pagina web a Colegiului Național "Ferdinand I": colegiulferdinand.ro;

8. Tot la Colegiul Național „Ferdinand I” din Bacău există și funcționează o asociație de părinți, intitulată Alumni Ferdinand, care încheie perfect triunghiul ideal din educație elevi-părinți-profesori, organizând acțiuni și proiecte în sprijinul elevilor și profesorilor.

9. Cât despre autorități locale demne de menționat, Comuna Peștera din jud. Constanța a implicat elevii și părinții din localitate într-un proces de bugetare participativă. Concret, administrația locală a consultat părinții elevilor înscriși la școala gimnazială din localitate cu privire la modalitatea de cheltuire a bugetului alocat pentru investiții la școală.

10. Odată cu intenția Ministerului Educației Naționale de a modifica planurile-cadru pentru liceu, Consiliul Național al Elevilor a inițiat o petiție cu titlul „Planurile-cadru au nevoie de o schimbare reală” și a strâns peste 135.000 de semnături de la elevi, părinți și profesori din toată țara.

11. Consiliul Național al Elevilor a elaborat, pe baza Rapoartelor privind Implementarea Statutului Elevului la nivel Județean (RISEJ) din țară, Raportul privind Implementarea Statutului Elevului la nivel Național (RISEN), document ce urmează a fi elaborat anual. Ediția din 2017 poate fi consultată aici: <https://consiliulelevilor.com/RISEN.pdf>. De asemenea, asociațiile de elevi din țară publică constant barometre și studii referitoare la respectarea drepturilor elevilor la nivel local și județean și la buna guvernare a școlilor (Constanța, Bacău, Călărași). Barometrul respectării drepturilor elevilor din județul Constanța poate fi consultat la această adresă: <https://bit.ly/2FvJ51f>.

12. Consiliul Județean al Elevilor Bihor a organizat proteste în școli și licee față de refuzul primăriilor de a le acorda burse școlare. În urma demersurilor, au obținut alocarea de fonduri pentru burse în două localități din județ. Același lucru s-a întâmplat și la nivelul municipiului Brașov, dar și în județul Alba, unde existau discrepanțe și condiții abuzive.

13. Într-un colegiu național din Adjud, jud. Vrancea, conducerea unității de învățământ obișnuia să organizeze petreceri în sala de festivități a liceului, directorul adjunct organizându-și propria nuntă în respectivul loc. În urma presiunilor exercitate de către Consiliul Județean al Elevilor Vrancea, aceste acțiuni au încetat. În Râmnicu Vâlcea, reprezentantul major al elevilor din consiliul de administrație al unui colegiu național renumit a militat pentru demiterea directorului instituției, care folosea în scopuri personale fondurile liceului. Într-un final, directorul a fost eliberat din funcție, deci presiunea elevilor a contat.

14. Consiliul Național al Elevilor a derulat, împreună cu Uniunea Liceenilor Maghiari din România (MAKOSZ), campania #ElevNuDeținut, din cauza nemulțumirii cu privire la superficialitatea cu care sunt elaborate regulamentele de organizare și funcționare ale unităților de învățământ pre-universitar (ROFUIP), dar și față de modul în care au fost tratați elevii ce și-au susținut drepturile.

15. CJE Alba a militat pentru fonduri distincte pentru tineret în bugetele consiliilor locale și, pentru prima dată din 2006, acestea s-au acordat. Totodată, a coagulat Consiliul Consultativ pe Probleme de Tineret pe lângă CJ Alba, militând totodată pentru instituirea unui astfel de organism în Alba Iulia, Cugir și Sebeș. **Conform Legii Tinerilor nr. 350/2006, municipiile reședință de județ și consiliile județene sunt obligate să pună la dispoziție fonduri pentru tineri și să înființeze consilii consultative pentru dezbateră problemelor tinerilor.**

TE AȘTEPTĂM ÎN ALIANȚA PENTRU ȘCOLI CURATE!

www.scolicurate.ro

contact@romaniacurata.ro
0743.663.101 (Cristi)

Echipa redacțională:

Cristian Ghingheș, coordonator

Constantin-Alexandru Manda, facilitator

Mihai Vasile, cercetător

Cosmin Bârzan (CRC), coordonator comunități

Ghid realizat cu sprijinul unui grant al Fundației pentru O Societate Deschisă în cooperare cu Inițiativa Societate Deschisă pentru Europa a Fundațiilor pentru Societate Deschisă.

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**

Societatea Academică din România

Adresa: Strada Mihai Eminescu, nr. 61

București, Sector 2, cod poștal 020071

Telefon: +4 021 211.14.77; 0721 261 509

Fax: +4 021 211.14.77

E-mail: office@sar.org.ro

Societatea Academică din România

Adresa: Strada Mihai Eminescu, nr. 61
București, Sector 2, cod poștal 020071

Telefon: +4 021 211.14.77; 0721 261 509

Fax: +4 021 211.14.77

E-mail: office@sar.org.ro

Website: www.scolicurate.ro

